

eladni, kiknek állandó lakóhelye az útlevel szerint Svájc (Hollandia vagy holland gyarmatok) területén van. Zárolt pengőösszegek felhasználásával Svájcból (Hollandiából vagy holland gyarmatokról) Magyarországra irányított csoportos utazásokon ugyancsak kizárólag oly személyek vehetnek részt, akik a fenti feltételnek megfelelnek.

A Svájc (Hollandia) területén 1936. évi augusztus 1. napja után forgalomba hozott utazási pengőcsekkeknek, illetve a Svájcból (Hollandiából) ez időpont után Magyarországra irányított csoportos utazások költségeinek fedezésére szolgáló pengőösszegek 37 %-a konvertibilis devizának a MNB-nál való beszolgáltatása útján szerzendő meg, 63 %-a pedig svájci (hollandiai) pénzügyintézetek javára a Hitelrögzítő Megállapodás előírásai értelmében kamattartalék, költség illetve tőketörlesztés címén lefizetésre kerülő pengőösszegekből fedezendő.

Dr. P—ő.

Törvénykezési illeték s az átalányrendszer.

A törvénykezési illeték lerovása szempontjából a gyakorlatban két rendszer ismeretes. Az egyik szerint a bírói eljárás folyamán előforduló iratok mindegyike magasabb vagy alacsonyabb értékkel illetékezendő, míg a másik szerint a bírói cselekmények után egy tételben előre meghatározott illeték rovandó le.

A jogkereső közönség szempontjából célszerűbb eme utóbb említett átalányrendszer. Ennek az átalányrendszernek egy újabb változatát hívta életre az 1936. évi XXIII. t.-c., továbbá a 2000/1936. P. M. sz. rendelet és a fentiek végrehajtása tárgyában megjelent 105.400/1936. P. M. sz. rendelet. Ez a Pp. 8. és 9. címeiben szabályozott fizetési meghagyásos eljárásban 400 P-s értékhatárig az átalányilleték bevezetésével az eddigi rendszerrel szemben lényeges változásokat tartalmaz az összegszerűség, a lerovásra kötelezett fél, de legfőképpen az illetéklerovásnak időpontja, mikéntje, a szabályszerű lerovás elmulasztásához fűződő jogkövetkezmények szempontjából.

A rendelet 1. §-a az egész fizetési meghagyásos eljárást négy perszakra tagolja. Az első perszaka a kérelem beadásától az ellentmondásig, illetőleg az alperesi kifogás előterjesztéséig; a második az ellentmondástól a perfelvételi tárgyalás megkezdéséig; a harmadik a perfelvételtől annak befejezéséig, beleértve az elsőbírói határozatot is; végül a negyedik perszaka a fellebbviteli eljárás megindításától a per befejezéséig terjed.

A átalányilletéket leróni az első és a harmadik perszakban a felperes tartozik, a másodikban az ellentmondással élő alperes, a negyedik perszakban pedig a fellebbvitellel élő fél.

Az 1. §-ban eljárási szakaszonként megállapított illeték mérve tekintetében a gyakorlat szempontjából a harmadik perszakra megállapított szabályok bírnak a legnagyobb jelentőséggel. Az eddigi gya-

korlat szerint a kereseti kérelem, az előkészítő irat, válaszirat, tárgyalási jegyzőkönyv és az ítélet külön-külön volt illetékezendő, a jövőben azonban a felperes által a perfelvétellel kitűzött határnapon a tárgyalás megkezdésekor a jegyzőkönyvön lerótt illeték lerovásával úgy a fel-, mint az alperes minden néven nevezendő további, a meghagyásos eljárással kapcsolatos vagy a meghagyásos eljárásból keletkezett perbe tartozó kérelem illetékének lerovása alól mentesül, kivéve természetesen a végrehajtási kérelem illetékét, nemkülönbén az okirati vagy jogügyleti illeték alá eső irat, vagy jogügylet után járó illetéket.

A rendelet 4. §-a az illeték megfizetésének elmulasztásához fűződő szankciókat tartalmazza. Ezek a joghátrányok súlyosak. A bíróság mindaddig nem indítja meg az eljárást, amíg az illetékátalány lerovására kötelezett fél az esedékes illetéket le nem róttá. A bíróságok munkája is azzal, hogy ellenőrizni tartoznak azt, vajjon a fél az illetéket szabályszerűen róttá-e le, kétségtelenül szaporodik.

A 4. §. a továbbiakban azzal foglalkozik, hogy milyen joghátrányok érik a felet az esetben, ha az illetéknek csak bizonyos részét mulasztotta el a fél leróni. Bélyeghiány esetén a meghagyás kibocsátása iránt előterjesztett kérelmet alperesi ellentmondást vagy kifogást, illetőleg az előterjesztett fellebbezést, a bíróság a félnek a Pp. 140. §-a szerint visszaadja, illetőleg a hiány pótlására felhívja, ismételt hiányos illeték lerovása esetén pedig a Pp. 141. §-a alkalmazásával visszautasítja. A legsúlyosabb joghátrányt kétségkívül az illetékátalánynak a harmadik eljárási szakban történt hiányos lerovásához fűzi a rendelet. Ebben az esetben ugyanis a mulasztásnak a Pp. 439. és 446. §-aiban szabályozott következményei sújtják az illetéket hiányosan lerovó felperest.

Ugyanez a szakasz foglalja magában a hiányosan illetékezett iratok leletezésére vonatkozó jogszabályokat. E szerint abban az esetben, ha a hiányos illetékerovás ellenére a fizetési meghagyást a bíróság kibocsátotta, a leletezés alapján csupán az átalányösszeg egyszerű összege követelhető, sőt, ha a bíróság a Pp. fentebb már jelzett 140. vagy 141. §-a szerinti visszaadás vagy visszautasítás módozatait tartotta alkalmazandónak, leletezésnek egyáltalában nincs helye. Nem vonatkozik természetesen ez az intézkedés az okirati illeték alá eső, hiányosan felbélyegzett okiratokra.

A szegényjogon való perlekedésnél csupán az összepszerűség tekintetében történt változás, annyiban, hogy a jövőben az illeték-feljegyzésnek csupán a 2000/1936. P. M. számú rendeletben meghatározott átalány-összeg erejéig van helye.

A rendelet 7. §-a az illeték visszatérítéséről intézkedik. Kimondja azt, hogy azon a címen, hogy a megindított, de később valamely ok következtében elmaradt vagy félbemaradt eljárási szak után lerótt illeték vissza nem követelhető és azt, hogy a kereseti kérelem leszállítása az illető perszakon belül, nem érinti az illeték mérvét. Természetes azonban, hogy a következő perszakokban a csökkentett

összeg képezi az illetéklerovás alapját. A tartozatlanul magasabb összegben lerótt illetéket a jövőben is visszatéríti a kincstár.

A kereseti kérelem felemelése tekintetében különbséget tesz a rendelet a között, hogy a felperes követelését 400 P-n aluli, vagy azon felüli összegre emeli-e fel. Előbbi esetben, ha a felperes az átalányösszeget megfelelően nem egészíti ki, kiteszi magát annak, hogy a bíróság a kereseti kérelem felemelését figyelmen kívül hagyva, az eredeti kérelem alapján határoz. Abban az esetben, ha a felperes a követelés összegét 400 P-n felüli összegre emeli, elvész a már lefizetett átalányösszeg és a per további során az eddigi törvényes rendelkezések értelmében kell az illetéket leróni s nem lehet átalányozni még abban az esetben sem, ha a felperes időközben követelését 400 P alá szállította le, vagy ha a bíróság újabb megállapítása folytán csökkenne a per tárgyának értéke 400 P alá.

A 8. §. utolsó pontja a Pp. 233. §-ával szabályozott peregyesítés, továbbá a Pp. 82. §-a szerinti főbeavatkozási s a 189. §. szerinti új kereset és viszontkereset fennforgása eseténi illetékezési szabályokat tartalmazza. Az egyesített perek az illetékezés szempontjából önálló pereknek tekintendők s ennek következtében külön-külön illetékezendők 400 P alatt átalányösszeggel, 400 P-n felül az eddigi gyakorlat szerint, ha viszont 400 P-t meg nem haladó és a Pp. 8. és 9. címében szabályozott fizetési meghagyásos eljárás során főbeavatkozási pert, új keresetet, vagy viszontkeresetet indítanak, az illetékátalányon felül az 1914. évi XLIII. t.-c. rendelkezéseitől eltérőleg le kell róni az általános szabályok szerint járó illetéket is, tekintve, hogy ezen perek nem a meghagyásos eljárásból keletkeztek, hanem csupán annak során indítottak. Természetesen a viszontkereset után járó s az általános szabályok szerint kiszámítandó illeték, a viszontkeresetet támasztó alperest terheli.

Dr. B. G.

JOGGYAKORLAT.

A judikatura kiemelkedő döntései.

A joggyakorlat anyagából mindenekelőtt a legutóbb meghozott két jogegységi döntvény érdemel figyelmet. A 81. sz. polgári jogegységi döntvény szerint az *örökbefogadási szerződésnek magánjogi vonatkozásban való érvényességéhez is a szerződésnek kormányhatósági megerősítése szükséges*. A döntvény indokolása számos esetet idéz — névviselés, községi illetőség, honosítás, amelyekhez még hozzájárul a kedvezőbb öröklési és ajándékozási illetéktétel az 1920: XXXIV. t.-c. 88. §. 3. pontja és 93. §. 3. pontja szerint — amelyek közigazgatási jogi szempontból megkívánják az örökbefogadás érvényességéhez a kormányhatósági megerősítést. A döntvény indokolása szerint az